

РОЗКРИТТЯ АНАЛІТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРО СПЕЦИФІЧНІ АКТИВИ КОРПОРАТИВНОЇ СТРУКТУРИ

Царук В.Ю., к.е.н., доцент

Тернопільський національний економічний університет

Однією із типових проблем, яка може виникати в діяльності корпоративних структур, є здійснення агентами прихованих намірів, зокрема щодо використання ними наявної залежності принципала з метою забезпечення своєї власної користі. Базовою причиною виникнення вказаної залежності корпоративних структур від інших учасників ринку є наявність у їх власності специфічних активів, тобто таких ресурсів, які не можуть бути використані альтернативним чином (адаптовані до інших цілей), щоб не втратити власний потенціал щодо створення вартості для даної корпоративної структури. Одним із шляхів мінімізації наслідків реалізації агентами прихованих намірів в корпоративних структурах є інформування про наявні специфічні активи та встановлення рівня їх специфічності, для чого необхідно розробити відповідне аналітичне забезпечення.

Одержану інформацію про наявні види специфічних активів в розрізі ключових видів / напрямів діяльності корпоративної структури, їх рівні специфічності, їх балансову вартість та потенційні втрати ми пропонуємо узагальнювати в Аналітичному звіті про специфічні активи, який слід розглядати як доповнення до додаткових форм розкриття інформації про діяльність корпоративної структури, зокрема, що стосується використання в її діяльності капіталу та потенційних ризиків.

Розкриття аналітичної інформації існуючим та потенційним стейкхолдерам про наявні специфічні активи та рівень їх специфічності на основі вказаного аналітичного звіту сприятиме забезпеченню прозорості корпоративної звітності, оскільки:

1. Наявність аналітичної інформації про специфічні активи в корпоративних структурах та їх види попереджає стейкхолдерів про можливість здійснення опортуністичної поведінки агентами, що може призвести до зменшення інвестиційних доходів або їх присвоєння агентами, оскільки майже відсутня можливість

замінити на ринку цей актив або знайти альтернативного контрагента. Т.С. Конрад на підтвердження даної тези відмічає, що зростання кількості специфічних активів в компанії збільшує ризики опортуністичної поведінки агентів, для мінімізації якої треба розробити більш докладну структуру корпоративного управління чи облікові механізми моніторингу, що забезпечить захист операцій та виконання контрактів [2, с. 103].

Наприклад, потенційні вкладники капіталу “Nord Stream 2 AG”, маючи інформацію про те, що ефективність її діяльності пов’язана з використанням специфічних активів, могли б приймати більш зважені інвестиційні або позикові рішення. Тому розкриття інформації про специфічні активи фактично вказує на можливі ризики, що можуть виникнути в процесі функціонування корпоративної структури;

2. Наявність специфічних активів у складі корпоративної власності, що буде використовуватись в рамках реалізації контракту, змінює порядок здійснення взаємовідносин між агентами та принципалами. Зокрема, принципали зацікавлені в укладанні довгострокових контрактів, з відповідними гарантіями. Якщо б акціонери компанії-оператора “Nord Stream 2 AG” передбачали можливість накладання санкцій на компанію “Allseas” та зупинку її роботи, то при укладанні контракту вони б врахували виникнення таких ризиків та встановили б необхідні розміри компенсацій. Тобто, наявність інформації про специфічні активи змушує керівництво корпоративної структури укладати довгострокові контракти стосовно тих напрямів діяльності, що пов’язані з їх використанням;

3. Наявність специфічних активів у власності корпоративної структури свідчить про те, що керівництво несе постійні витрати на захист інтересів принципалів, навіть у тому випадку, якщо агенти не використовували вимогання як інструмент тиску на принципалів щодо покращання контракту між ними. Як відмічає з цього приводу Р.В. Капелюшніков, для того, щоб застрахувати себе від небезпеки “вимогання”, принципали будуть розробляти і вживати різних попереджуючих заходів, які досить часто мають велику вартість, і найбільш радикальною серед яких є вертикальна інтеграція, тобто об’єднання інтерспецифічних активів під спільним

контролем [1, с. 133]. Виходячи з наявності інформації зовнішні стейкхолдери можуть переглянути свої інвестиційні рішення щодо даної корпорації, оскільки її керівництво намагатиметься укладати якомога “повніші контракти”, забезпечувати їх постійний моніторинг, що може не лише впливати на збільшення обсягу її трансакційних витрат, а й на ускладнення переговорного процесу, що може відлякувати інвесторів;

4. Розкриття інформації про специфічні активи інноваційно-містких корпоративних структур впливає на порядок оцінки їх вартості учасниками ринку капіталу. Як відмічає з цього приводу У. Пагано, високий рівень специфічності активів підвищує вартість компанії для власників акцій та зменшує її для її кредиторів. Це пояснюється тим, що кредитори для повернення позичених коштів лише слідкують за інформацією про ліквідність (неспецифічність) активів, проте досягнення певного порогового рівня специфічних активів призводить до зростання вартості компанії [3, с. 110]. Така інформація буде найбільш важливою для інвесторів та інституційних інвесторів;

5. Надання інформації керівництву корпоративної структури дозволить скоригувати їхні рішення стосовно можливості передачі окремих видів або напрямів діяльності на аутсорсинг. Це пов'язано з тим, що ті напрями або види діяльності, в яких задіяно значну кількість специфічних активів, не слід передавати на аутсорсинг, оскільки саме вони дозволяють утримувати і розвивати конкурентні переваги. Тому їх ефективніше залишати у складі власної діяльності, ніж передавати на аутсорсинг.

Література.

1. Капелюшников Р. И. Экономические очерки: Методология, институты, человеческий капитал. М.: Изд. дом. ВШЭ, 2016. 574 с.
2. Konrad T. S. Management Control in Public-Private Partnerships: Between International Governmental Actors and the Private Sector. Springer, 2018. 448 p.
3. Pagano U. Finance, Intangibles and the Privatization of Knowledge. The Political Economy of Financial Regulation. Ed. by E. Avgouleas, D.C. Donald. Cambridge University Press, 2019. P. 102-126.